

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2206

Vragen van het lid **Van der Linde** (VVD) aan de Ministers van Financiën en van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Overheid is te slap tegen witwassen»* (ingezonden 12 februari 2020).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Financiën (ontvangen 25 maart 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1958.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Overheid is te slap tegen witwassen»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik mee bekend.

Vraag 2

Hoe verklaart u dat er bij de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) en Transparency International onvrede lijkt te bestaan over de aanpak van witwassen vanuit de overheid? Deelt u de analyse die de NOB maakt?

Antwoord 2

De onvrede bij de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) en Transparency International lijkt vooral te worden veroorzaakt doordat zij van mening zijn dat publieke instanties te weinig capaciteit zouden hebben om werk te maken van de transacties die door de FIU-Nederland verdacht zijn verklaard.

Belastingadviseurs en andere poortwachters moeten ongebruikelijke transacties melden bij de FIU-Nederland. De FIU-Nederland kan deze transacties na een nadere analyse vervolgens verdacht verklaren. De verdacht verklaarde transacties worden door de FIU-Nederland aan diverse (bijzondere) opsporingsdiensten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten verstrekt.

In dit kader wil ik benadrukken dat de inspanningen die meldingsplichtige instellingen, zoals belastingadviseurs, plegen om hun wettelijke poortwachtersfunctie goed te vervullen van groot belang is. Deze inspanningen leveren een belangrijke bijdrage aan het voorkomen dat het financiële stelsel wordt gebruikt voor witwassen, de onderliggende delicten alsook terrorismefinan-

¹ Trouw, 10 februari 2020 (<https://www.trouw.nl/economie/belastingadviseurs-overheid-is-te-slap-tegen-witwassen-b0f40eff/>)

ciering. Het effectiever maken van de poortwachtersfunctie, onder andere door het intensiveren van de publiek-private samenwerking en het wegnemen van wettelijke barrières voor gegevensdeling tussen private partijen onderling, is een van de pijlers van de aanpak van witwassen. Dit geldt ook voor het versterken van de opsporing en vervolging, inclusief het voldoende follow-up kunnen geven aan de door de FIU-Nederland verdachte transacties. Daarbij merk ik op dat door de instanties betrokken bij de strafrechtelijke opsporing en vervolging van misdrijven op verschillende manieren gebruik wordt gemaakt van verdachte transacties, onder meer als sturingsinformatie, als (onderdeel van) startinformatie voor een strafzaak of als onderdeel van bewijs in een strafzaak. Zowel het OM als de Fiscale Inlichtingen- en OpsporingsDienst (FIOD) beamen in de berichtgeving de relevantie van verdachte transacties bij de opsporing en vervolging van verdachten van misdrijven.

Voor het vraagstuk omtrent de capaciteit verwijs ik naar het antwoord op vraag 3.

Vraag 3

Deelt u de mening dat er een capaciteitsprobleem is bij overheidsinstanties zoals de Financial Intelligence Unit (FIU) in het bestrijden van witwassen? Hoe geeft u invulling aan uw uitspraak bij het debat over witwassen op 3 december 2019 dat *«Als het zo zijn dat de FIU capaciteit tekort zou komen en dat een bottleneck blijkt te zijn in deze problematiek, [...] dan moeten we dat probleem gewoon oplossen.»*?² Welke stappen zijn er sindsdien gezet en welke bent u nog voornemens om te zetten?

Antwoord 3

Op verschillende manieren zijn met betrekking tot de capaciteit van publieke partners reeds stappen gezet. Allereerst is vorig jaar het plan van aanpak witwassen gepresenteerd, waarover begin dit jaar een voortgangsbrief aan uw Kamer is gestuurd.³ Daaruit blijkt dat het kabinet fors investeert in de aanpak van criminele geldstromen, het afpakken van crimineel vermogen en het verstoren van witwaspraktijken. Zo is er bij Voorjaarsnota 2019 een structureel bedrag van € 29 mln. vanaf 2021 vrijgekomen voor de intensivering van de opsporing van witwassen, fraudebestrijding en ondermijning en voor de vergroting van capaciteit bij publieke partners, waaronder de FIU-Nederland, de FIOD en het OM. Daarnaast zijn er tijdelijke middelen aan de FIU-Nederland toegekend voor de aanpak van ondermijning en van cybercrime. Het totaal aantal extra fte voor de FIU-Nederland op basis hiervan is circa 19.

De slagkracht van publieke partijen zal nog verder worden vergroot in het kader van het breed offensief tegen georganiseerde, ondermijnende criminaliteit, wat onderdeel uitmaakt van het plan van aanpak witwassen. Bij Najaarsnota 2019 is incidenteel € 110 mln. vrijgekomen voor een breed offensief georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. Onderdeel hiervan is de oprichting van een multidisciplinair interventieteam. Bij Voorjaarsnota 2020 volgt een uitgewerkt plan met bijbehorende financiële dekking. Daarnaast is in de voortgangsbrief over het plan van aanpak witwassen aangegeven dat we met alle bij dit plan betrokken publieke en private partijen voortdurend het gesprek voeren. Daarbij is ook nadrukkelijk aandacht voor de vraag of de capaciteit van de betrokken publieke partijen toereikend is. In juni 2020 is er opnieuw een overleg ingepland.

Vraag 4

In hoeverre is de extra vrijgemaakte 155 miljoen euro die bij Najaarsnota 2019 ingezet voor een uitbreiding van 19 extra fte's bij de FIU, zoals aangekondigd in de reactie op het voorstel van de VVD ter verbetering van bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering?⁴ Vindt u 19 fte's toereikend en in verhouding tot het probleem?

² Handelingen II, vergaderjaar 2019–2020, nr. 31, item 58, blz. 19.

³ Kamerstuk 31 477, nr. 41 en voor de voortgang daarop Kamerstuk 31 477, nr. 50.

⁴ Kamerstuk 31 477, nr. 43

Antwoord 4

De extra vrijgemaakte gelden bij Najaarsnota 2019 zijn niet ingezet voor een (structurele) uitbreiding van de capaciteit bij de FIU-Nederland. Met de FIU-Nederland vindt continue overleg plaats of de capaciteit voldoende is in verhouding tot de werkzaamheden die de FIU-Nederland verricht. Dat gebeurt zoals hiervoor aangegeven onder meer in het kader van het plan van aanpak witwassen, waarbij halfjaarlijks een gesprek plaatsvindt met alle bij het plan van aanpak betrokken partijen, waaronder de FIU-Nederland. Naast de reeds toegekende 19 fte's aan de FIU-Nederland vindt overleg plaats met de FIU-Nederland over verdere structurele uitbreiding in het licht van de implementatie van de wijziging van de vierde anti-witwasrichtlijn. Ook vindt overleg plaats met de FIU-Nederland over de versterking van de effectiviteit en efficiëntie van de FIU-Nederland door middel van investeringen in technologie.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat bij een publiek-private samenwerking een facilitator van cruciaal belang is? In hoeverre bent u voornemens de FIU een dergelijke rol te laten vervullen als facilitator voor interdisciplinaire projecten tussen verschillende organisaties?

Antwoord 5

Zoals hiervoor aangegeven wordt middels het plan van aanpak witwassen ingezet op de intensivering van de publiek-private samenwerking (PPS). Dat gebeurt onder meer binnen het Financieel Expertise Centrum (FEC). In het FEC wordt verder per (PPS-)project gezien wie van de samenwerkingspartners optreedt als trekker, deze ook meer faciliterende functie is niet standaard bij één van de partners belegd. Zo is de politie de trekker van de pilot Serious Crime Task Force (SCTF) en de FIOD van het PPS-project Trade Based Money Laundering. FIU-Nederland is één van de partners in het FEC en levert een belangrijke bijdrage aan diverse (PPS-)projecten. Daarnaast heeft de FIU-Nederland een pilot uitgevoerd waarin analisten van de FIU-Nederland met compliance medewerkers van de Volksbank kennis en expertise hebben uitgewisseld over witwasfenomenen. De positieve resultaten van deze publiek-private pilot hebben ertoe geleid dat thans door de FIU-Nederland met de vier grootbanken wordt samengewerkt onder de noemer Fintel Alliance.

Vraag 6

Deelt u de mening dat zich ook aan de juridische kant van de strafketen een capaciteitsprobleem voordoet? Zo ja, kunt u aangeven wat u voornemens bent te doen om de rechterlijke capaciteit uit te breiden?

Antwoord 6

Op de uitbreiding van de capaciteit bij het OM met betrekking tot witwassen ben ik reeds ingegaan in het antwoord op vraag 3. Wat betreft voorzien in voldoende rechterlijke capaciteit geldt dat deze capaciteit wordt gemonitord en jaarlijks herijkt op basis van prognosemodellen (Prognosemodel Justitiële ketens).⁵ Dit neemt niet weg dat de beschikbare zittingscapaciteit in algemene zin, dat wil zeggen niet specifiek voor witwaszaken, te kort schiet om vlotte doorstroming van alle strafzaken te garanderen. De afgelopen jaren zijn daarom maatregelen getroffen om de capaciteit bij de rechtspraak te vergroten, zoals het versterken van de opleidingscapaciteit, het openstellen van diverse vacatures en het stroomlijnen van de selectieprocedure. De rechtspraak zet daarnaast in op verbetering van doorlooptijden. In dat verband wordt onderzocht hoe het inplannen van zaken efficiënter kan worden ingericht en er worden *best practices* gedeeld. Dit maakt onderdeel uit van de opgaven waarvoor het kabinet reeds structureel extra financiële middelen beschikbaar heeft gesteld om de rechtspraak in staat te stellen verbeteringen door te voeren die nodig zijn voor een sterke rechtspraak.⁶

⁵ Kamerstuk 29 279, nr. 421.

⁶ Kamerstuk 29 279, nr. 537

Vraag 7

Hoe wordt de breed in de Kamer gesteunde motie over het strenger bestraffen van witwassen uitgevoerd?⁷ Deelt u de mening dat na aanname van dit verzoek van de Kamer niet volstaan kan worden met het huidige traject?⁸ Kunt u toezeggen dat aanvullende voorstellen om financiële criminaliteit strenger te bestraffen voor de zomer naar de Kamer worden gestuurd?

Antwoord 7

Zoals ook in de voortgangsbrief over het plan van aanpak witwassen is aangegeven, zal de uitvoering van de motie worden betrokken bij de beoordeling van de uitkomsten van de lopende evaluatie naar de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit. Deze evaluatie is ingesteld ter uitvoering van een aangenomen motie van uw Kamer, die oproept om deze wet na drie jaar te evalueren op effectiviteit, uitvoerbaarheid en behaalde resultaten.⁹

Met de invoering van de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit is sinds 1 januari 2015 onder meer de strafbedreiging van de verschillende vormen van witwassen reeds verhoogd. Zo zijn de maximale gevangenisstraffen verhoogd van 4 naar 6 jaar bij opzetwitwassen, van 6 naar 8 jaar bij gewoontewitwassen en van 1 naar 2 jaar bij schuldwitwassen. Tevens kan aan rechtspersonen een hogere strafrechtelijke geldboete worden opgelegd, tot ten hoogste 10 procent van de jaaromzet.

Nederland zal in 2021 tevens worden geëvalueerd door de Financial Action Task Force. Bij de beoordeling of Nederland een effectief anti-witwasbeleid heeft, zal onder meer worden gezien of de ingestelde straffen doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. Ook laat de Europese Commissie een onderzoek uitvoeren naar de implementatie en effectieve toepassing van de vierde anti-witwasrichtlijn. Ook deze richtlijn schrijft voor dat sancties doeltreffend, evenredig en afschrikkend moeten zijn. De Europese Commissie zal dit rapport uiterlijk 11 januari 2022 publiceren.

De uitkomsten van de drie evaluaties zullen naar uw Kamer worden toegestuurd.

---

⁷ Kamerstuk 31 477, nr. 45

⁸ Kamerstuk 31 477, nr. 49

⁹ Kamerstuk 33 685, nr. 14